

Posterior limitatio est. Ut intelligatur secunda conclusio, quando hic non adhibuit media ordinaria, & folia adhibet ad obtinendum, id quod potius est sub conditione; ad id enim censetur se virtute obligare. Se-
cundus si culpa sua extraordinaria, nec in fraudem impedit conditio-
nem eventum. Verbi gratia, promisit quis religio-
nem, si pater ex morto ad pristinam sanitatem restituatur,
vel si ipse ex voces sanitarem intra certum terminan-
recuperet; si non vocet medicum, adhibeatque medicinas
quales adhiberet voto non emisso, & sic culpa
suagrat, quamvis non in fraude, sanitas recuperata non sit,
aut non sit intra eum terminum, tenetib[ur] voto; nisi cer-
tum sit ut adhibitis non comparandam. Quia culpa sua
notabiliter media ordinaria omittens impedit conditio-
nem eventum. At si calu, & non in voti fraudem, in cuius
potu[n]e nimis excusat, eti[us] excusus fuerit mortalis, vel in
alia quaiesce excesit, quod in causa fuit sanitatis non re-
cupera[n]da, aut non intra terminum praefixum, non tene-
bitur voto. Similiter si poeta non in voti fraudem, sed
ira percitus, aut in qua successione cupiditate victimus, pa-
trem necaret, non astringetur voto. Quod ratione voti
non obligari censetur ad haec extraordinaria, & avouen-
tibus non unquam cogitata. Et ratiocina Ricardus 4. dist. 38. art. 5.
quest. 3 ad 2. Et Angelus verbo Votum, 1. m. 10. Sylvester verbo
Votum, 2. q. 2. dicto 2. Taberna verbo Votum, 2. q. 4. initio. Na-
tus. summatur. 12. m. 4. dicunt vbi de aliamentatione non
constat, conferunt hunc se obligare ad eamedia, quia voti
non emisso apposuerit.

Ex his deducitur primo, quid sentiendum sit de *voto* sub conditione, si Deus praeferat vocationem ab aliquo peccato. *Supplementum Gabrieles 4. dist. 28. quest. 1. artic. 3; conclus. 2. fine.* *aut hunc tenetis votum, quas conditione impleta, estis ex fragilitate, ac tentatione vicitis succumbatis.* Quod ex culpa sua non implieatur conditio. Deus enim adiunquat, si, quod in se est, ille faceret. Sed haec sententia nullatenus est teneenda. *Quia iuxta eam numquam id votum debiliter posset; ac proxime fructu eveniens conditionis expectatur, sed statim perfecte obligari; ut in conditionibus necessariis accidere diximus numerus 5.* Quia impossibile est eam conditionem deficere, nisi ex vocantis culpa. Alijs placet huic tunc tantum teneti votum, quando non adhuc eam diligenter ad vitandum id peccatum, quam non emiso voto adhibuisse, vel quasi intendebar apponere tempore voti; vel quando data operaria in peccatum lapsus est, ne ipso astrigetetur. Ita docent *Ricardus, Angelus, Sylvester, Taberna, Naarrus allegatus* num precedentem, *Iudoculus Lopez i. p. instrutorij c. 44. colam 2. vers. Qui votum.* Quod *Sylvester* limitat, nisi constaret intentionem vocationis fusisse, ut communiter ait esse, vt Deus specialiter gratiam conferret, qua ab illa sua negligentia in eo peccato vitando praefervaretur. In dubio enim humi- nis intentionis aerfuerandam esse praedictam de ostinacione. Idem fentis *Manuel 2. tom. summ. 98. ad finem.* vbi aut hunc teneri voto, quando media non apposuit ad dictum peccatum caendum. Atque id probari posset ex dictis no. 48. vbi probauimus impedientem ex gratia negligentię conditionem impleri, teneti voto.

Et quoque conditio; ex quod alter id nollet, aut non consuleret. Quamvis autem non possit petere, non consular, aut vtnolit, potest ipsi syncere representare difficultates, & contradictionem, quam fentis ad votum expendum, ut alter videat, an expedit contradicere, aut non consuleret illud. Quia hoc non est impedit euentum conditions culpabiliter. Dum autem dixi centem, ut vnlolit, vel non consular, teneri voto, intellige, cum aliter negavit iterum haberi, ut eius voluntas, vel confundilimetur peratus. Nam si potest haberi, id iterum peti debet. Ut statim dicemus.

Quando tamen praetulerimus consensum aut consilium, ille desiperet, qui scelus eo dolo diversum velle, aut consuleret, non liberatur voti. *Quia error ille in voluntati causa fuit.* Sic nec liberaretur, si meru, quamvis non cadente in virum constantem, cum dissentientibus consilium exorqueret. Quia votum obligavit ad libeturum consensum, & consilium petenda. Quare declarata veritate, ac fabulato omni meru teneri id consilium vel consensum iterum petere. Quod si ille iam consilii nequebat, quia obiit, aut alias haberet nequit, tenebitur voto, ut potest qui conditionis euentum culpa non impeditur; nisi certum sit scelus dolo & meru, idem illum confundetur, aut solvitur. Nam in dubio tenetur voto. Ut n. p. 48. probauimus.

Tandem li veritate syncere narrata, ille contrarium consuluit, siue prudenter, siue imprudenter, & ex ignorantia, liber maner vovens a voto. *Quia defecit conditio.* Et est contra, esti imprudenter non promissum conservare voto. Quia ille non se obligauit.

Verum exstimo aliquid speciale esse in hac conditio-
ne, & ita quoties dealia specialia videntis intentione non
constat, minimè cum voto teneri, ex quacumque negli-
gientialius peccati tentatione succumbat; nisi solum,
quando data opera, vt voti obligatione effugia. Tunc
enim obligabitur eo modo, quem num. 49. explicitus.
Ducor, quia (vt benè a Sylvestre nunc. precedens) allegatus
communiter in eo voto intendunt videntes, vt Deus
speciales vices ipsi addat, quibus illam negligientiam fu-
perent. Ergo vbi non conit alia videntis intentione,
hac in dubio à communiter accidentibus presumenda
est. Quare non consequenter loquuntur eīt Sylvestri ibi, di-
cens hanc esse communem videntium intentionem, &
eam non presumi in dabo. Et ideo hanc sententiam ful-
timent Palacios 4.d. 38 disp. 1 post 5 conclusionem, fol. 38 col.
1. Anoles floribus 2. part. quest. yncideato, art. 2. post 17. disp.

De votorum irritatione.

C A P V T X I V.

uid, & quotuplex irritatio sit, qualam causam
exigat: quibus, & quo iure competit, & an ex-
tendatur ad vota interna, & in posterum
emittenda, & ad vota, in quorum obligatio-
nem hæredes succedunt: & irritandi potestas
sit delegabilis?

V M M A R I V M.

- postulicet obligatio voti erexitur. 1.
aut differat irritatio in dispensatione, & communicatione. 2.
complex si irritatio. 3. quo differat a voti superensonem. 1.
irritatio in propria, in iurisdictione, competat quibuscumque super-
ius. & repletu quicunque substatim. 4.
irritatio irritatio si alii iurisdictionis, & facta ab excommunicati
calculo. 5.
si quis imponere aliquid ei, cui votum irritatum, aut possit superior
olum suffundere, non parum irritato. 6.
irritatio si factum voluntate hominum petat causam. Explicatur
7. & videtur ad 12.
pescat judicium irritacionem voti absque causa petent. Refertur
duplex sententia, n. 1.
lascivus sententia. Autior, m. 5.
sit si quacunque causa tenuit ad irritacionem, n. 6.
Pontificis integrum si vota factorum irritare? Refertur quadam
sententia, n. 17.

Primum ad difficultates enodandas descendamus, oportet aliqua primitere. Primum primitendum est, irritatio differre a dispensatione, & computatione, quod dispensatione & irritatio extinguitur obligatio voti; ut computatione non extinguitur, sed eademmodo voti obligatio transferri in aliam materiam loco prioris subrogatur. Rufus irritatio differt ab irritatio, quod illa pertinet ad potestatem dominatiuam, nec ad sui valorem exigat causam; huc autem exigunt causam, & pertinent ad potestatem spiritualem. Vt his locis dicimus.

ius competit postea irritantia voto superioribus habentibus potest dominatuum? Explicatur in 28. q. que ad 12.
posse est in Ecclesiis pro rogare, aut constare tempus ad irri-
tatione prouera vota, aut ipsu[m]m irritare, aut alijs enim possefa-
cto concreto, n. 33.
infideles possunt validam vota emittunt, & ex possit irritari, n. 34.
qui quispiam vota in manibus aliiis extra irritari emi-
tunt, se illius obediencia obligantur, possit hic illius vota irritare,
n. 35.
possit quia sua voluntatis officia ita vota sua alteri subiecere, ut ab
eo irritari valantur, n. 36.
possit ita se astringere, ut eam voluntatem mutare nequeat, n. 37.
et quando conatur em eam voluntatem renoscere, n. 38.
superioribus potestis irritare, committere, aut distingue, id
competat respectu votorum internum, ac de re interna? Referitur
quodam sententia, n. 39.
explicativa sententia Aliud, n. 40.
Ponitque possit vota fuerint proprie irritare, n. 41.
non posse ex causa in futura reddere nullam professionem futuram, n. 42.
potest quidam per conaventum genit, aut personam socialem infa-
lilitate ad professionem, & voto simplicia Societas iusti-
tia, n. 43.
nisi de alijs votis similibus, n. 44.
huc irritatio si actus iuris dictio, & valeat ab que causa, n. 45.
ad potentiam primitam, & tunc locis dicuntur.
Secundo praemittendum est, duplicitate esse irritationem, 3
quædam est propria, & directa, que simpliciter initatio
dicitur; alia autem est, impræcipia, & indirecta, & secundum
quid, quæ propria dicitur quemad voti suspensio. Quæ in
hoc differunt, quando est vera irritatio, extinguuntur pri-
morum obligatio voti, & cum obligatio secundum exticta num-
quam tenueat. I. Cum ex causa, C. de remissione, nec possit
aliquis absque propria voluntate voto altingi, quamvis
superior irritans allenus potesta vota prebeat, non te-
nebitur subditus ad illud, ni denuo vocat. Quod bene
tradidit Syllester v. Votum, 4. q. 2. dicto 3. Natur. summa c. 12.
Hispan. 6. Lat. m. 6. 4. Graffio 1. p. deci. 4. 2. 29 n. 4. Philiarces
de off. sacrif. 10. 1. p. 1. 1. 3. 4. 5. Sed maior difficultas Emmanuel
Sa summa, v. Votum, ubi de voti irritatione, n. 4. Suar. 2. de
relig. tract. de voto, l. 6. c. 7. m. 12. Sayro in clau regia, l. 6. 10. nu-
13. Quando vero est sola voti iuris suspensio, manet quidem
vinculum voti, & ob solam materię prohibitionem, eius
obligatio est suspensa, quamdui prohibitio durat, & ideo
ca cessant primita obligatio vites recuperat. Quod per
se notum est, & ab omnibus recipiunt.

*Huiusmodi irritatio licet etiam Episcopis, n. 46.
In de fidei si quisque iusmodi irritatio, n. 47.
In superioribus potestem dominatissimam, possint vota furura
irritare Refutus quidam sententia, n. 48.
Explicatio sententia Andorii, n. 49.
In postis subdito interdicere vota emittere ipsi inconfutatio, n.
10.
In vota contra hoc interdicendum emissa, sine irritata Refutus opinio,
num. 51.
Explicatio sententia Andorii, n. 52.
In superiori: irritare possunt vota, quae quidam terius irritanda indi-
cauerunt, n. 53.
In postis facultatem irritantibus delegare, n. 54.
In votum delegatio sic facta a superioribus excommunicatis, n. 55.
In vota recta definiti transiuntur hereditem, subcipientur irrita-
tionis, communicationis, & dispensationis, quibus subcipientur vota &
defensione emissa! Proponuntur probant pars affirmantem, n. 56.
Explicatio sententia Andorii, n. 57.*

Habet etiam locum respectu omnium infidelium, præter supremum principem. Quia omnes præter illum aliqui subiunguntur.

5 Ex quo fit, ut irritatio directa, & propria, non sit actus iurisdictionis, sed dominij cuiusdam, ita ut talis persona sit ita sub alterius potestate constituta, ut voluntatem suæ dependentem habeat ab illius voluntate, quoad vim confirmiter obligari. Ut optime dicit Suarez, s. 10. m. 3. p. diff. 4. sed. 1. n. 8. At inde recte, & inproprio, quandoque est actus iurisdictionis spiritualis, aut temporalis, ut quando PONTIFEX, vel Episcopus, iurisdictionis spirituali suspendunt materiam, præcipiendo aliquid rite cum voto incompatibile, vel potestas publica iurisdictione temporali, qui fungitur. Quandoque autem non est actus iurisdictionis, sed cuiusdam dominij, aut iuris imperiandi, ut contingit, quando heres suspirante votum famulorum, vel habens potestatem dominatiuam, in seculi voti præcipit aliquid incompatibile, aut illius conscius non vult trahere, sed solum suspendere. Quando ergo est actus iurisdictionis, facta ab excommunicato denunciato, aut notorio clerici percussione, non valet. Quia ut traditur in tractatu de excommunicatione, nullus actus iurisdictionis ab his exercitus valet. Quando vero non est actus iuris dominii, valet si quis. Sic ut probauit I. 3. de matr. disp. 21. n. 4. valide assisteret parochio matrimonio, quando ita excommunicatus est, eo quod assistit illa non sit actus iurisdictionis. Sic ut valide reuocaret alienacionem quamcumque absque suo consensu fa. tam.

6 Secundo deducitur, superiore, qualisunque ille sit, irritantem votum subditi, huius proprie, & directe irritare, sine inproprio, & indirecte, non teneri posse subdito aliquod non loco voti irritari. Quia non vitius commutatione, sed meta irritazione, ad quam ius habet. Item, qui nequit in iusto commutationem imponere. Ut dicimus numero 27. Potest tamen partem ab illo promissam irritare, relata alia, quando votum est dominium. Ut si est partim reale, & partim personalia, ita ut obligatio realis sit per accidentem coniuncta personali, nec ab illa dependet tamquam illi accessoria, potest alterum solam irritare. Quia id non est nouum aliquid innigere, sed solam obligationis partem auferre, potest insuper non vere irritare, sed suspendere. Quia cum causa liberatur, non cogitur secundum totam suam potestem operari. Quod bene docet Suarez, eod. tractatu de voto, l. 6. c. 1. n. 11. & 12. iudicio 7. n. 14. fin.

7 His primis, prima difficultas est, an irritatio voti causam legittimam exigat. Et quidem quod ea est inpropria, & indirecta, nec fit ratione potestate dominante, sed ratione solitus iurisdictionis competit, manifestum est etiam causa indigere, non solum ut fita sit, sed etiam ut valeat. Quia superior carens potestate dominativa, neque valide legem, aut preceptum indicere impedita voti executionem, si nulla iusta causa ducatur. Errit doce. Suarez, eod. l. 6. c. 1. n. 9. Et idem est dicendum, quando haec suspensio fit ratione potestatis, cuiuscumque temporalis præter dominatiuam. Quia votum non habet conditio nem aliquam imbibitam, pendente ab illa.

8 Secundo constat, quando irritatio procedit ex potestate dominativa, nullam ad sui valorem causam exigit. Quod vniuersitudo Doctores n. 11. 12. & 13. allegandū fatetur. Erratio est, quia ad res ipsius valorem, siue iuris, nulla causa desideratur. Præterea, quia contradicente, aut non contentiente superiori, nullus obligatio huiusmodi votorum, eo quod conditio imbibita in illis, si superior consenserit, aut non contradixerit, deficit. Ergo causa, siue ex causa, siue absque illa, deficit conditio.

9 Tertio etiam constat, si non de sola irritatione natura loquuntur, ut irritatio est, sed secundum naturam omnium, acutum humanorum, esse ventalem actus oportet, ut ipsam, irritare absque causa & sine honesto. Quippe omnis actus humanus ad honestatem, & ut virtus sociabilis liberatur, petat aliquem honestum finem. Sic ut aliud est tractare, ut dominus ex vi dominij peccet, ut tensio ad libitum re-

titus

dubium sit, an inueniatur culpa venialis in irritatione absque causa, & in eius petitione, ut ex dictis constat: existimo valde modicam causam exculpare utrumque à culpa, & moraliter loquendo in neutro eam reperi.

Secunda difficultas est. Quibus superioribus competrat hæc irritandi facultas? Nec agimus de praelatis religiosorum, nec de viris, nec de parentibus, nec de dominis; quia sigillarii de his omnibus est inferioris agendum. Sed de summo Pontifice & Episcopo est difficultas, an possint proprie & directe irritare vota, ille omnium fidelium, hic autem fidelium sui diœcesis. Consilium autem dixi irritare directe & proprie, quia virtusque, & quemcumque alium superiorem, posse aliquando inde recte & in proprio, diximus n. 4. Et videtur eis competere haec potestas. Quia ea irritandi potestatis ratio ab uniuersis signatur quod vota subditorum imbibitam habent conditionem, nisi superior, cuius potestatis derogare nequeunt, contradiixerit. At tandem conditio intelligitur in subditis, respectu Pontificis, & episcoporum, quorum potestat nequeunt subditis derogare, ac proinde eorum auctoritas intelligitur semper excepta. Ut colligatur ex e. Venerab. de iure, & tradunt ibi D.D. & ex e. Venerab. eod. tit. vbi Glossa v. 10, air per illum texum, semper in iuramento cœleri exceptam superioris auctoritatem: &c. *Quemadmodum, verbo Condito, de iure, aut plerumque in iuramentis intelligi conditionem, Si Papa placuerit. Ergo poterunt similiter irritare. Item quia cui licet quod plus est, licet etiam quod minus: reg. Cui iure, 53. de regulis iuris, in 6. At plus difficile dispensare, quam irritare: cum illud sit iurisdictionis spiritualis, que multo excellit dominatiuam. Tantum quia potest irritare vota antequa statu dicimus n. 44. Ergo & postea facta. Et ideo hanc sententiam loquentes de Pontifice tenent Metina de sacra, boni consuetudine, l. 5. cap. 44. ad finem. & Llamas methodo curationis 3. p. c. 4. §. 41. fine, & dicit esse partem probabilem Leonardi l. 2. de iustitia c. 40. dub. 10. n. 86. quare videntur confere nonnulli probabilitatis habere. Et eamdem loquentes de omnibus praelatis, tenent quidam DD. antiqui, quos tacito nomine referunt. D. Thom. 2. 2. q. 8. a. 12. *corpo.**

At dicendum est, Pontificem ea potestate irritandi 17. vota secularium minimè potest, ac proinde nullum illorum votum posse irritare. Quia etiā in illo gaudeat plenissima ac suprema potestate, ad eos in finem spirituali dirigendos, ac proinde ad hunc finem possit ex causa iusta, coram vota dispensando recindere: ac cari potestate dominativa, cuius est vota subditorum, pro sua voluntariis libito irritare. Nec obstant in contrarium adducta. Quia ad primum fatetur in omnibus votis & iuramentis, exceptam esse Pontificis auctoritatem, non tamen quia ea vota pendeant a mera Pontificis voluntate, ut pendent ab habenti potestate dominatiuam. Vt recte expedit D. Thomas eod. 4.12. *corpo.* nec quia habent tacitam conditionem pendente à voluntate ipsius dispensantis ex legitima causa. Ut latè probat Suarez, tom. 2. de relig. in tract. de voto, lib. 6. c. 9. n. 12. Sed semper intelligitur excepta eius auctoritas, ut possit ex causa dispensare, cui votum derogare nequit. Nec obstant etiam secundum, quia ea regula intelligitur in rebus eiusdem generis, qualia non sunt hec: cum irritare sit potestate dominativa, dispensare autem spiritualis. Nec etiam etiam obstat, tamen quia faciliter impedit res ante factum, quia post resciditur: tamen etiam quia ea non est irritatio proprie, & de qua loquimur. Ut dicimus n. 41. & 45. Et ideo hanc partem tenent D. Thomas 2. 2. q. 88. a. 11. *corpo.* & ibi *Cautum* col. 4. vers. Ad 2. *questions evidentiā.* *Solutib. 7. de iustitia* q. 3. a. 1. col. 3. vers. *Sci. statua. Nauar. summa. Latina. & Hispana* c. 12. nu. 76. Aragon 2. 2. q. 88. a. 8. colum. 7. vers. *Secundo est aduentum. Angles floribus* 2. p. 9. vi. de voto, 4. 8. diff. 9. concil. 1. *Lud. Lopez* 1. p. *infract. conscientie.* 9. 4. col. 2. vers. *Secondum Suarez* *latus probans* eod. l. 6. 2. nu. 5. & 4. *Azor* tom. 1. *injustitia. moral.* l. 11. c. 17. q. 9. vers. *Queres ad saltem. Leonardi* l. 2. de iustitia c. 40. dub. 10. nu. 86. *Vazquez* 1. 2. q. 99. a. 4. diff. 16. c. 4. num. 30. *Parris de Ledesma* 2. tom. 2. 2. q. 99. a. 4. diff. 16. c. 4. num. 30. *Parris de Ledesma* 2. tom.

Aaa 4 summa

summa, tract. 10. c. 7. col. 2. notabilis 2. & dub. 2. dictio 1. & cap. 8. dub. 2. vers. Dicte lo. segundo Manuel 2. to. summa cap. 8. n. 1. & quest. regularis, to. 1. q. 25. 4. Vinaldi candel. faciem 3. p. ca. 14. fine. Emmanuel Sa in favona, v. Votum, vbi de votorum irritatione, n. 1. Philaretus de officio sacerdotis, to. 1. p. 2. 1. 3. 4. concil. 4. Avaro inclau regia, l. 6. 610. n. 17. Vega 2. to. summa, c. 12. casu 83. Corradus in suis responsis 1. p. q. 19. 7.

19 Atque idem dicendum est de votis quorumcumque clericorum secularium. Quippe nec in illos Pontificis potestate dominativa fruuntur. Atque ita videtur docere Caet. Sotus, Natura. Petrus de Ledesma triplici loco, Vazquez, Angles, Vega, Emma, Sa, Lud. Lopez n. preced. relati, qui indistincte de votis secularium loquuntur. Et in propriis terminis docent Aragon, Suarez, n. 4. Philaretus, Azor, Sayo, Leonardus, n. preced. relati. Manuel cod. 89. n. 1. Quod tamen optimè limitant Azor, Sayo, Leonardus, Philaretus, Suarez n. 7. nisi clericus voulenter aliqui, quod ad gubernationem ecclesiastarum, beneficiorum, & rerum ecclesiasticarum pertinet, integrum enim est Pontificis votum irritare. Quia tacita conditione videtur emissum. Si Romano Pontifici placuerit, idque votum aliqua ex parte, eius supremæ potestatis circa rerum ecclesiasticarum dispositiōnem obicit. Quod idem fatis probani lib. preced. c. 20. n. 1. exemplum adhuc Philaretus, & Sayo, vt in votū de non augendo canoniconum numero. Et Philaretus, vt sit de rebus ecclesiis non alienandis. Et Sayo, vt si sit de alienando beneficio, & renunciando illi. Atque capite sequenti agimus latius de votis, in quibus episcopi, & beneficiū habentes, pendent ex consensu Pontificis. An vero hęc sit perfecta irritatio, ita vota sint in perpetuum exuncta, dicimus c. 26. n. 6.

20 At integrum est Pontificis religiosorum quorumcumque vota irritare, que alij regulares eorum prelati irritare velint. Quia vt praefer DD. omnes statim citandos, docent D. Thomas 2. 2. q. 185. 4. 5. ad 3. & ibi Casianus super illum. Leonardus 2. de iustitia, c. 41. dub. 15. n. 14. Bañes 2. 2. q. 21. a. 10. dub. 6. ad fin. Valentia 2. 2. disp. 10. q. 3. pundo 8. statim in princip. Ribadenera lib. de iustitia. Soc. Iesit. 10. (religiosi subduntur Pontificis, non solariatione, qua exercit fideles, sed etiam ex voti obediencia) eo quod est supremus omnium religionum generalis, & ipius emititur votum obediencia in professione factum. & video habet dominariam in illos potestatē, sicut prelati regularis. Et ideo hoc tradunt Caetan. Sotus, Natura, Aragon, Angles, Vazquez n. 31. Manuel virgo loco. Azor ea q. 3. vers. Monachorum vero. Emmanuel Sa, Lud. Lopez, Vega, Corradus, Petrus de Ledesma c. 7. col. 2. notabilis 2. Vinaldi, Sayo allegato n. 18. Alcozer summa c. 16. vbi de potestibus irritare vota, concil. 3. Valentia 2. 2. disp. 6. q. 6. pundo 6. col. 2. vers. Secundoligener, in fine. Suarez tom. 2. de religione, tract. de voto. 6. c. 7. n. 18.

21 Atque à fortiori nec episcopus potest irritare vota secularium, sive laicorum, sive clericorum. Quod ferunt omnes citati n. 18. & 19. traducti. Exceptum tamen vota clericorum vergentia in ecclesiis detinuentum. Vt si parochus votat longam peregrinationem. Ut bene docent Abulensis c. 30. Num. 9. 1. Alcozer summa c. 16. vbi de potestibus irritare, concil. 2. 1. 54. 2. 2. Suarez 10. 2. derelig. tract. de voto, lib. 6. c. 2. n. 8. & dicimus latius c. sequi. An vero sit irritatio propria & directa, an sola suspenso, dicimus cap. 26. n. 7.

22 Nec religiosorum quoque vota irritare valer, nisi eorum, quorum est peculiaris praefatus, cui vota non obediens emititur, ut contingat in iugubus monachalium conobis. Quia tam omnes religiosi habent ex Pontificis principio exemptionem, ac ipsi immediate subdunt. Ita Leonardus 1. 2. de iustitia, c. 41. dub. 15. n. 14. Petrus de Ledesma 2. tom. summa, tract. 10. c. 7. col. 2. notabilis 2. Suarez cod. 1. 6. c. 7. n. 18.

23 Superiorum autem vice fungentes, atque ita solam vicariam iurisdictionem habentes, possunt ea vota irritare, quae possunt superioris, si auctoritate legitima habeant, eam vicariam iurisdictionem generalem ad omnes causas, & non restrictam ad aliquas determinatas. Quippe tunc sunt plene superioribus, eademque illorum auctoritate

funguntur. Sicut tutores ideo irritare vota filiorum possunt, quod auctoritate legis, vice parentum fungantur. Ita docent Azor 1. 2. iustitia, c. 45. Vinaldi candel. faciem 3. p. ca. 14. fine. Emmanuel Sa in favona, v. Votum, vbi de votorum irritatione, n. 1. Philaretus de officio sacerdotis, to. 1. p. 2. 1. 3. 4. concil. 4. Avaro inclau regia, l. 6. 610. n. 17. Vega 2. to. summa, c. 12. casu 83. Corradus in suis responsis 1. p. q. 19. 7.

24 Tandem paterfamilias neque suorum famulorum voit irritare. Quippe cum illius nascititia non sint, minime subduntur cōministratio eum potestatu. Sic Sotus l. 7. de iustitia, c. 4. 1. col. 2. ver. Sciscitari. Vega 2. to. summa c. 12. cau. 8. Quod de vera irritatione est intelligendum: nam potestatu eorum vota sua obsequio praedicantia suspende, & rite ad tempus finita obligatio. Vt in specie docet Suarez cod. lib. 6. cap. 3. n. 6. An idem si in voto, aut iuramento religionis, diximus lib. preced. tractantes an id iuramentum impleri possit, immo absque iuramento licet religionem ingredi, non obstanti pacto iurato, alicuius ministerij.

25 Tertia difficultas est. An irritationi dispensatio, & committatio voti fieri possint voulentia inuito. Et quidem irritationi potest fieri voulentia inuito. Quia cum pendat a dominationi superioris potestate, potest exerceri, velit nolit inferioris, non enim hic potest illi praedicatur. Ita Aragon 2. 2. q. 89. 4. 9. paulo post principium Suarez cod. 6. c. 1. ad finem. Sayo in clau regia, l. 5. c. 8. n. 6.

Secus autem dicunt Aragon, & Suarez ibi, de dispensatione. Probat Aragon, quia effectus iurisdictionis spiritualis. At hac ratio est inefficax. Quia absolutio ab excommunicatione effectus actus iurisdictionis spiritualis, & tamen conferunt inuito. Ut traditur in tractatu de excommunicatione. Suarez autem probat, quod dispensatio sit beneficium, quod in iuitum non conferunt. Item quia cum sit in favore eius, cum quo dispensatur, non debet in eius onus extorqueri. Quod ob gratiam, 6. de regulis urbis 6. Tandem quia eo ipso quod subditus non acceptat dispensationem, videut iterum emittere votum. At exitimo dispensationem quoque concedit posse inuito voulentia, ita voleat voti obligatione liberet. Quod bene docet Briz in suis responsis p. 2. cau. in ordine 9. notabilis 2. qui est primus causus ex propulo in congregatione habita feria 3. dic. 29. Maij. habetur in eo tom. 5. Ducor, quia subditus nequit sua voluntate praedicante spirituali superiorum potestatu, que est ad liberandum voti obligationem, dispensando in eo, id causa iusta videnti. At in hoc versatur discutē, quia irritationi potest ad superioris libitum concedi valide inuito voulentia. Dispensatio autem non sic potest concedi, nec regulari, sed solum id exposteni bono communis, aut alia urgentissima necessitate. Nec fat erat ad dispensandum in eo voto causa que efficeri sufficiens ad dispensandum voulentia voulente. Quia ad cogendum ipsum dispensatione vti, multo videretur causa desideratur: cum vita dispensationem concutat ea coactio. Nec obstante rationes contrarie. Quia etsi regulariter dispensatio sit beneficium, & favor eius cum quo dispensatur, sicut etiam contingit in irritatione voti, & abolutione ab excommunicatione, at quandoque id profecto bono communis potest non in eius beneficium concedi, sed in beneficium boni communis. Nec obstat etiam ultima ratio, quippe eadem profusa militat in irritatione, dum enim subditus non accepit, videut quasi nouum votum emittere. Erit ideo dicendum est, id voleat fiat & firmior, tam irritationem, quam in dispensatione, debere fieri prohibiendo simul illam voti materiam: sic enim fieri ut pofea emissum votum de illa stirritum, tamquam de iei licita. Sicut spicemus Suarez ibid. at idem esse necessarium, ut irritationi fiat subditus inuito.

26 Idem docet Briz iudicem de commutatione voti. At id non credo, & ita merito eam inuito voulentia non possit fieri, tradit Suarez cod. 1. 1. n. 12. Quia per commutationem transfert ad eam voti obligatio in aliam materiam. At obligatio voti circa aliam materiam nequit contrahi absque voulentia voluntate.

27 Quarta difficultas est. Quo iure haec irritandi potestas competat superioribus? Et quidem si de irritatione im-

propria & indirecta loquuntur, manifestum est supposita subdictione unde cum iuris compere superioribus. Quia illa supposita, ins natura pertinet in illis determinata feri, ut proinde eadem iure et integrum superioribus non committere ei damno. Solpendendo obligationem votorum sibi praedictarum ad tempus quo eis non praediti: potest enim ex tempore superiori occupare sibi subditum.

28 Tota autem difficultas procedit de propria directaque irritatione, qualiter omnes concedunt prælati religionum, & feci omnes patres respectu filiorum impuberum: & communis domino respectu filiorum, patre respectu filiorum publicorum, viro respectu vxoris. Quidam assertor potestare hanc esse exiure naturali. Probarur in alijs impuberibus. Nam cum vinculum voti gravissimum sit, & iudicium impuberum valde fragile, ac facile in vnam & alteram partem concurtare, ratio naturalis dictat ut arbitrium pueri pendeat a patris, seu tutoris vice eius fungenti, voluntate, in eius votis confirmandis aut irritandi. De religiosis probatur, quia per voluntariam obedienciam promissionem ita subduntur suo prælati, ut respetu suarum actionum, & dispositionis sue voluntatis, hinc tamquam pupilli sub turto. Atque ideo c. 5. religiosus, de elect. 6. dicitur religiosos non habere velle, aut nolle, sed a sui superioris arbitrio dependere: & ita concurtudo omnium religionum interpretata est hanc subordinationem voluntatis religiosorum ad suum prælatum, ut nullam hrmam obligationem contrahere possint absque prælati consensu. Quod in votis fuit maxime necessarium, tunc quia præceptio subdictionis haec est, ut diligatur ad ea quae saluti spirituali expedire, aut obstat possunt, inter quae maximum locum habent votorum obligatio, & eorum observatione: tunc etiam quia non possent religiosi conuenienter in spiritualibus gubernari, nisi hoc modo voluntas prælati fabrietur sit. De vxoribus autem potest probari. Quia ea 30. Numer. dicitur vota vxoris perdere a vii arbitrio: & tamen hoc non est mere posse, sed est, quia remedium est destituta: fuit, niū vbi minor esset norabilitas laetus, in quo cau est opus sit ad probandum lexionem: cum tamen in votis sit facile dispensationis remedium. At promissiones homini ab impuberibus factae nequeunt a parentibus irritari. Ut constat in sponsibus, que adeo firma sunt, ut soli ipsi impuberibus integrum sit resiliere, & id non semper, sed vbi primum ad pubertatem accedit. Ut latè probau lib. 1. de matrimonio, tota disp. 31. Et papillus cum homine contrahens obligatur naturaliter, iuxta communiorum ac veriorum sententiam: ut probau lib. 6. de matrimonio, disp. 38. nu. 21. Quia obligatio irritari patre nequit. Et filius families pubes independenter a patre obligatur homini, naturaliter, & ciuiliter. Ut probau codem lib. 6. disp. 39. nu. 1. Cum tamen locus se habeat in votis realibus. Quia omnia ob dispositionem iuris ciuilis ita statuuntur sunt. Ergo convenientia naturalis ob imperfectionem iudicium impuberum non fatis est ad asserendum hanc potestatem de iure naturali. Quod autem subdictione naturalis erga parentes ad id non sufficiat, probant etiam rationes predictas: cum subdictione naturalis non aliter sit erga promissiones Deo quam hominibus factas, si ius humanum excludamus. Præterea quia subdictione naturalis solum irritationis impræceptio, seu suspensionis iustificabit, quando votorum exequio subdictionem illam impedit, iuxta dicta num. 28. Tandem quia quoties obligatio non definitam iuris naturalis, at diuini positiui, determinat ius humanum, dicitur absolute, & simpliciter obligatio de iure humano, & ita potest dispensatio Pontificis in illam cadere, tamquam in ius humanum. Ut constat in præcepto confessionis quadrigeminalis, & ferundi aliquis fetti. Ea enim determinatio est tamquam forma dans esse, & denominationem præcepto. Ergo etsi daremus potestatem irritandi vota esse ex iure naturali, cum tamen ea sit indehinc, & determinatio eius sit ex iure humano, dicitur concessio hac ab solute,

soluta; & simpliciter, ex iure humano. Quoad religiosos autem, virget, quia quamvis obedientia voti possit quispam se ita alteri alfringere, ut nullum votum independentis ab eius voluntate valeat licet emittere, at non potest seculum iuris ecclesiastici determinatione, ita voluntatem suam alteri ligare, ut quantumvis postea velit, neque validè, & ita firmamentum videtur, quod superioritatem nequeat. Ut dicendum. Ergo ex iure ecclesiastico est hæc infinitas votorum, & dependentia ex superiori voluntate. Præterea quia iuxta veriorem sententiam substantia voti solemnis non conficit in traditione, nec votum sollempne ex iure naturæ, sed ex solo ecclesiastico habet irritum reddere quod contrahit. Et iuxta omnes id constat in votis simplicibus, quæ tamen quando auctoritate Pontificia approbatur tamquam constituentia verum statum religiosum, vt in Soc. Iesu, sicut sunt ad hanc irritandam potestatem competentem in superioribus: ut suo loco probauimus. Ergo potestas hæc in religiosorum vota, est ad ius humanum referenda. Item quia ea subiectio foliam arguit potestatem irritandi imperfæctæ, seu suspendendi vota, quatenus obstant obedientia à religioso debita pro tempore, quo obstant. Ergo potestas irritandi perfectæ competit ex iure humano. Tande quia religiosi per votum obedientiae non subunt quodammodo omnes actiones superiori, nec omnino habent velle & nolle, sed tantum subdunt quodammodo actiones secundum regulam: & ideo superioris ei nequit vniuersa præcipere, nec omnia prohibere. Ergo ex obedientia voti debita à religiosis non deducitur ea potestas in superiori, irrita reddendi vniuersa votum. Quod autem, & vxores, & filios familiæ puberes, constat ex ea subiectione foliam suspendendi vota, quatenus nocent illi, deduci. Denim contra posteriori sententiam virget, qui ius humanum, ut pote quod non habet dominium voluntatis subditorum, nequit vota irritare. Et ita. 18. probauimus de Pontifice. Non ergo poterit cum facultatem aliqui concedere.

³² Sed conformater posteriori sententia loquens, nec reijsiens priorem, censens fundatum & radicem humani potestis esse ex iure ecclesiastico, sic per vim declaratoe et eo fundamento posito, confite potestare hanc esse ex iure diuino naturali. Quod sic explicò, fundatum humani potestis assignatur ab omnibus, ut infra explicitabimus, quod horum omnium subditorum vota, qua irritari possunt, nempe, religiosorum, filiorum impuberum, & puberum, & seruorum, & vxorium, habeant implicitam conditionem, nisi superior contradixerit, aut si illi consentim præstiterit: quæ conditions sunt solo iure ecclesiastico inclusæ tacite in his votis, ut optimè explicuit posterior sententia relata n. 36. & suppositis illis conditionibus imbibitis in huiusmodi votis, de iure naturali est libertas in superioribus ad non ponendas eas conditiones, negando alienum, aut contradicendo. Sicut si alius quis promitteret sub conditione, Si p'teris voluerit, conditio illa est posita voluntate humana, at ea supposita competit p'ter iure naturali libertas denegandi consensu. Similiter infrastructio beneficij, confecratio calicis, benedictio aquæ, sunt iure humano iurita; at supposito hoc iure, est eorum venditio iure diuino naturali vetita. Et sicut haec prohibitus dicitur absolute de iure diuino naturali, eti' supponat tamquam fundamentum aliquid iuri humani, ita absolute & simpliciter, dicitur potestas hæc irritandi vota competere his superioribus, ex iure naturali diuino, eti' funderet in quadam iuri humani constitutio. Et hinc cessant omnes obiectiones adductæ num. p'ced. præter ultimam contra posteriori sententiam, cuius solutio ex dicendis n. scq. Sed dices, supposita subiectio imbibit iure naturæ eas conditiones, ne subiectio præstideretur. Sed iam dixi n. p'ced. id rem esse quodammodo suspendendi potentiam.

³³ Hinc deducitur primo posse in ecclesiastico prorogare aut coactare terminum illius etatis in puberum, ut integrum sit parentibus, personalia eorum vota irritare.

relicuum vim habebit. Si expresse renocatum non sit, quamvis tempore consiliis testator ita affectus esset, ut ilius memor renocatur, nulli admittantur, ob quas iure inducitur est, illud tacite renocari. Et ita lib. 7. de matrim. disp. 90. n. 11. ad fin. ex multis probat, non censerit testator, & dispossitum, quod interrogatus, vel aduentus dispoñit.

³⁹ Quinta difficultas est. An facultas irritandi vota, commutandive, aut in eis dispensandi, excedatur ad vota interna? Quidam, quos tacito nomine refert Vazquez. 1. 2. q. 5. 6. a. 4. disp. 16. o. 4. n. 17. negant. Et ipse videtur sentire id esse probable, tantum enim vota oppositum probabilis. Et loquens de dispensatione, id tenet Ledesma 2. p. 4. q. 16. a. & ybi de potestate ecclesiæ circa actus internos. Et Aragon 2. 2. q. 1. 43. fol. 342. col. 2. resp. Ad 2. argumentum, militans, quando votum est internum, & de actu interno: fecis autem, si sit internum, at de actu externo, aut si interius, & de actu interno, manifestatur tamen aliquo signo. Et videtur tenere Barre 2. 2. q. 11. 4. 4. in 2. arg. contra secundam cond. attingentem cum Pontifice dispensar in vota interno, iam illi appetit votum, quasi supponens non posse, nisi illi appetatur. Dicunturque, quia iuxta veriorem sententiam, ecclesia caret potestate in actus mere internos. Quod si dicas, id verum esse de iurisdictionis potestate, scilicet auctoritate dominativa; id non satisfacit, cum quia dispensatio, & commutatio, tunc actus iuri iurisdictionis spiritualis: tunc etiam quia per votum obedientis non subiungunt religiosi suo prelato, quod actus mere internos, & ideo illos nec praæcipere, nec interdicere veler. Ut lib. 6. tractantes de vota obedientia dicimus. Præterea de commutatione virget etiam alia ratio. Quia cum obligatio voti nequeat oriri, nisi ex propria voluntate, & in commutatione transeat eadem voti obligatio circa priorem materiam in aliam subrogatam, nequit superior commutare, nisi subditus ei votum appetiat, illud commutatione subiiciens. Et confirmatur, quia in commutatione imponitur obligatio ad materiam priori subrogatam, & sic præceptum de illa. At nulla potest humana id potest circa actus internos. Insuper materia subrogata debet esse priori & quia uales. At superius ignoramus materia promulgata interius, nequic hanc qualitatem indicare.

⁴⁰ Ad dicendum est, cum irritandi, dispensandi, ac commutandi potestem, extendi ad vota quantunque interia. Quamvis enim superior ignorat votum, dum subdit non manifestatur, quod id in votu extero contingere potest, ut potest sub conditione dicere sub dicto. Si emittit hoc votum, illud irrito, aut in eo dispenso, aut id commuto in talen rem. Eromissis alij difficultatibus, que assignari solent, quæ plus placet, est. Quia aliud est, libere, seu prohibere, aliud autem obligatione liberare: prius enim cum si non, ac de re illa legem, aut præceptum imponere, petit posse de re illa indicare, & ad illam cogere, transgressionemque punire, quæ nulli humanæ potestati resipue actum p'tere internorum concedantur. Posterior autem, cum nullum onus imponat, sed eo libere, non indiger potestate legis, aut præcepti ferendorum circa illa, & cogendi, ac puniti, ac proinde tamquam quid favorabilis conceditur superioribus circa actus internos. Et ex hac ratione colligitur solutio primæ rationis contraria. Ad alias autem dico, probare eam commutationem non fortitudem suum effectum, donec voulens eam acceptet, & subinde obligetur ad materiam subrogatam ex parte superioris communianis erit omnino valida, nec nouum onus imponit, sed eamdem voti materiam in aliam transfert. Et licet superior ignorat qualitatem materia subrogata, dum prioris materia promissa est inscius, ut potest sic commutare. Commuto in materiam, quam talis persona docta judicaret esse aqualem. Et ideo hanc sententiam loquentes de dispensatione, tenent Adriani quoddib. 3. 4. 1. Ioan. à Melina tract. de orat. q. de p'fess. ecclesiæ respectu actuum internorum, in solut. ad 3. Cordubain suo questionario, l. 4. q. 13. in 4. ratione 2. sententia, Vazquez n.

⁴¹ De alijs autem votis simplicibus maior virget difficultas, eo quod in illis non repertatur contractus, aliquis, quin quem possit ecclesia. At dicendum est, posse vitiare, quod in circu' ea, id causa iusta possunt: & hoc, siue vota sint exteriores, aut interna. Constat, quia ad valorem voti exigitur alius humanus, quo velit voulens se Deo adfrin-

Stringere, & iniurii quidam contractus cum Deo, sicut in promissione humana cum homine. At actus humani subiacent potestati ecclesiæ, & possunt ex ista causa ab illa impedit quod obligacionem sibi imponendam in rebus spiritualibus. Sicut pendent à potestate ciuium ad imponendam sibi obligationem in contractibus ciuilibus; & ita hac irritari aliquas promissiones humanas. Et confitatur, quia iuxta probabilem sententiam, quam supra sustinuit, solo ecclesiasticæ iure sunt irrita vota facta ex metu cadenti in viuum constantem; & licet altera opinio id neget, non id defectu potestatis negat, sed intendens est ex iure naturali. Ex quamvis vota client interna, ac de rebus incertis, iam n. 40. ostendimus esse ad hoc potestatem in ecclesia. Atque ita docet Suarez, ro. 5 in 3 p. disp. 4. scilicet 2. n. 9 & 10. 2. derelig. tractat. de voto, l. 3. a. num. 8. r. que ad 12.

45 Ex his deducitur non valere hanc irritationem absque causa legitima factam, sicut nec dispensationem. Quia neutra pertinet ad potestatem dominicatum, cuius est validus ad libitum operari, sed est actus iurisdictionis spiritualis, & non circa legem humanam, sed circa diuinam naturalem. Præterea quia haec irritationem probauimus l. 7. de matrim. disp. 1. n. 6. non posse valere Pontificis statu impedimenta matrimonii dirimenti, absque causa legitima. Exita docet Suarez, cod. 3. n. 14.

46 Atque si solum ius diuinum naturale spectemus, p[ro]f[ess]or[um] episcoporum in sua diocesis haec impedimenta flatuerit, tam circa professionem, quam circa vota simplicia. Sicut de impedimentis matrimonij probauimus lib. 7. de matrim. disp. 1. n. 6. At sicut ibi diximus, attenta consuetudine non posse circa matrimonium, ita de votis solemnibus est dicendum. Et sic tamquam certum admittit Suarez, ro. 3. a. 12. vbi de votis simplicibus id etiam dicit esse probabilitas, qualiter contrarium ut probable. At ego nullatenus id tamquam omnino innaturum audierem epis copis concedere; quiamus facias nullam ad id denegandum rationem vigere.

47 Quod si peras, an de facto sit aliqua huiusmodi irritationis votorum implicitum? Respondeo, sicut quidem, attentionem quam superius amplius sumus, dicenti vota simplicia, emissa meru cadent in viuum constantem, esse irrita solo iure ecclesiastico. An veroratione subjectionis sint irrita aliqua subditorum vota, emissa absque expressa licentia, ultra tantum c. seq. vbi partem negant tuebimur.

48 Sive vero loquimur de irritatione propria, quæ actus est potestatis dominicatus. Suarez, ro. 2. de religione, tract. de voto l. 3. c. 6. n. 25. loquens de praeratis religiosis, ait se non dubitare, quin per legem, seu statutum legitima potestati facta in talie religione, possit fieri, propter speciem (subiecti) modum, & obedientiam, quem religiosi proficiuntur. Non videri tamen esse in viu talen constitutionis modum, ne regulariter expidere at seclusa lege irritant, non videri posse praeratis priuata auctoritate efficeri. Quia nullib[us] est illis concessa haec potestas; nec ex vi religiosis obedientia, aut professio in ea emissa sequitur. Non falso est ut possint illa vota semel emissa irritare.

49 At p[ro]f[ess]or[um] Suarez, cod. l. 3. c. 6. n. 15. fin. dixerat illi qui potest irritare vota facta per potestatem dominicatum, post antecedenterit facere per eandem potestatem. Quod mihi valde placet, non solum in Pontificis respectu religiosorum, sed quocumque etiam religiosi praetato, & in quibuscumque fungentibus potestate dominicativa ad irritandam subditorum vota. Duxo, quod ea res nequeant valida, & firma, nisi dependenter à tacita conditione in eis imbuta. Si superior consentire, aut non cotradixent. Cum ergo obligatio penderet ex superiori voluntate, ad libitum volentis, aut contradicentis: cut sicut potest posse auctoritate illam, seu illam non ponere, non poterit etiam valide antecedenterit facere, auferendo conditionem, sine qua votum valere nequit. Et confirmatur, quia multo difficultius diffunduntur vinculum post factum, quam antea. Si ergo vota semel facta pos-

sunt ab his superioribus redditi irrita, auferendo conditionem, potestanter antecedenterit id eodem modo facere, nempe, declarando subditus suam voluntatem esse, nolle ponere eam conditionem. Præterea, quia ideo voluntas potest qualcumque conditions honestas suis votis nondum emissis apponere, quia obligatio penderet ex eius voluntate. Ergo cum obligatio voti subditus penderet ex condicione ponendam superioris libitum, potest superior antecedenterit eam conditionem auferre. Necad hoc oportet, aliquid esse his superioribus potestatem confessam: quia ipsa dominicativa potestas, dummodo perpotestatem aliam superiorum non coegeretur, secum affect hoc ius, sicut & ius irritandi vota iam facta. Immo quāvis regulariter haec irritationis antecedens non expedit: at sapientia subditit virginitatem scrupulis circa imaginationes votorum, de emisso, (quos non paucos repetit) ad eorum conscientias pacandas expediat haec irritationis antecedens. Nec enim semper possunt præmanibus habere superiori, ut postea irritare vota: ac molestissimi illi erunt, passim eam adeundeo: nec audebit iritandi vota.

Quicquid tamen de hoc sit, id constat, posse superiores

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

278

279

280

281

282

283

Quid si animus subditorum est ad ea implenda inconsulto superiori se obligare. 19.
An pecunia subditus votum irritatum implens 10.
An hac vota de rebus prohibita, sicut dicenda omnino nulla ante superioris consensu, vel si sunt de rebus licitis, ante superioris contradic-
tio. Blanckm. 21.
Soluente argumento: & explicante c. Monacho, 20. quæst. 4. nume-
ro 22.
Poi. n. 22. inuenies alia summaria.

CVM superiori cap. egerimus in genere de superioribus habentibus potestatem dominatiuam ad vota irritanda: in hoc capite est in genere agendum de ipsis subditis, an ratione subiectis sint ita impediti vovere, vt non eorum vota valere possint, aut licita esse, inconsultis superioribus emissa. Dico autem ratione subiectoris: quia in multis religiobus regula non obligat ad peccatum, nec omnia superioris præcepta in illis ad culpam, ac proinde tunc non definit ob eam prohibitionem auctus esse virtuosus formaliter. Sola enim ratio culpæ pugnat cum auctu formaliter virtuoso. Ergo vt vniuersalitatem sit ratio, est necessariò confugiendum ad defectum dominij voluntatis in subdito, cuius votum ideo valere nequit, donec veri domini, nempe, superioris consensu accedat. Quæ ratio cum inueniatur etiam in votis de re non interdicta, dicendum est ad horum quoque votorum valorem exigi consensum superioris. Et ideo hanc patrem sufficiet *Valentia* 2. *diss.* 6. q. 6 *punctio* 6. *col.* 2. q. 1. loquens de votis religiorum: & *ead. col.* 2. *immediata* ante q. 1. *vers.* Hinc sequitur, dicti idem de votis impuberis: fucus autem de votis puberum & virorum. Quia impuberis subdantur parentibus & tutoribus, non tantum quod in materia promissam, sed etiam quod voluntatem, qua vount: puberes autem, & virorum quod solam materiam promissam subdantur parentibus & viris.

2. Antequam ad quæstiones disputandas accedamus, premitemus oportet, duplicitas esse subditorum opera. Priora sunt, in quibus non subiiciuntur imperio superioriorum. Et de his constat apud omnes posse subditis, validè & firmiter vovere, & eis absoluta, nullamque imbibitatem habentia conditionem, quæ a superioris voluntate pendeat. Arque de his non agimus in præsenti: preterquam in Episcopis & clericis beneficium habentibus: de aliis autem subditis erunt in sequentibus quæstiones speciales. Posteriora sunt, in quibus ei tempore subiiciuntur, ita ut non sint prorsus firma, nisi dependenti a superioris voluntate, vota de illis emissa. Erat posteriora sunt in duplicitate differentia, quædam sunt nullatenus per regulas, aut superioris præceptum interdicta: alia autem sunt interdicta. Arque huiusmodi interdictum potest esse duplices, prius, quando solus modus interdictus, vt et abso-luta operum illorum prohibito. Et de his posterioribus operis sunt, sive quando interdicta non sunt, sive quando interdicta, est in hoc capite disputandum.

3. Triplex igitur est quæstio disputanda. Prima de votis religiolorum, & aliorum subditorum, circa opera in quibus subiiciuntur, sive interdicta sunt illis, sive non interdicta, aut sunt prorsus irita, aut qualiter valeant. Secunda, quando sunt de operibus interdictis, an obligant ad ea superioribus manifestanda: petendam que illa admindri licentiam. Ultima, de votis Episcoporum, & clericorum habentium ecclesiasticum beneficium, qualiter obligant.

4. **Q**UÆSTIO I. An vota religiolorum, & aliorum subditorum dominatiæ alicuius potestati, circa opera in quibus subiiciuntur, sive interdicta sunt illis, sive non interdicta, aut sunt prorsus irita, aut qualiter valeant. Secunda, quando sunt de operibus interdictis, an obligant ad ea superioribus manifestanda: petendam que illa admindri licentiam. Ultima, de votis Episcoporum, & clericorum habentium ecclesiasticum beneficium, qualiter obligant. Primatum cōclusio isti. Religiosi & quinque subditis dominatiæ alterius potestati possunt licet & meritoria omnia bona opera vovere, quæ nec regula, nec superiorum præceptum, eis interdicta sunt, nec eos à debito illorum obsequio detrahunt: & talia vota statim obligant, nullo expostio superiorum consensu, donec ipsi executioni contradicant. Quare in huncmodi votis nequaquam includitur conditio affirmativa, Si superior potest, sed negat. Dum superior non contradicere, Ratio est, quia cū ea materia nullo pacto sit interdicta, & sit bona, est apta voto emitendo, & quādū non interdictum, est sita in votum potestare. Ergo ciuilitudo vota sunt licita, & meritoria, & statim obligant, donec superior contradicat. Et confirmatur, quia c. Monacho, 20. q. 4. non dicit vota à religiose missa esse irrita, sed frangenda, id est, irritanda. Ergo ante irritationem sunt validæ. Et inde hanc sustinet (quoniam enim terè omnes de solis religiis loquantur, id euénit, cō quod in illis est specialis difficultas, & in aliis subditis ferè nemo negat) ac in illis omnibus æquè militar ratio tradita). *Innocent.* c. *Scriptura*, num. 1. de voto, & ibi *Ioan. Andreæ* nu. 4. *Abbas* nu. 6. *Antonius* num. 3. vers. Secundo modo. *Hofstiensis* n. 7. *Anchranus* n. 9.

Cardinalis num. 2. quæst. 3. *Anianus* num. 7. *Henricus* num. 3. *Paludanus* 4. d. 2. 8. q. 4. 6. 2. n. 2. 4. & *Ibi Supplement.* *Gabrieli* 4. q. 1. a. 5. *poli*. *concl.* *vers.* *Tertio religiosi*. *D. Antonius* 2. 2. 1. 1. 2. 2. 3. 2. 4. 6. ad fin. *Sylvestri* *Votum* 3. q. 3. *Caser* 2. 2. 9. 88. *ar. 8. dub. 1. vers.* *Et propterea*, & in *Summa* *Votum*, c. de quatuor conditio-
nibus ex parte votantis. *Imperficitum autem etiam*, vbi de con-
ditione subiectoris. *Armillia* in *Summa* *Votum*, n. 8. & 9. *fine*.
Tabiens *v. Votum* 4. q. 4. n. 5. *Ahnenus* 1. 50. *Numerus* 7. 2. *Scotus* *lib.* 7. de *infirmitate*. q. 3. a. 1. *dub. 7. vers.* *Huius autem opinione*, & seq. *Nauarrus Summa Latina* & *Hispana* c. 12. num. 67. & 69. *Ondanus* 4. q. 38. *diss. vnic* *inproposito*, 10. *Alezor Summa* c. 16. vbi de effectu irritationis, *concl. 1. f. 4. pag. 2. Angles florib. 2. pag. vnde vot. 4. 7. *diss. 2. concl. 1. Aragon* 2. 1. q. 88. *art. 8. dub. 1. 2. Toledo* *lib.* 4. *Summa* c. 18. n. 9. *Melinus lib.* 1. *Summa*, c. 14. §. 6. 8. 7. *Petrus de Ledesma* 2. 10. *Summa*, *tratt. 10. c. 7. dub. 1. in tripla prioritate dictis. *Villarosa de officiis*, *Acadota*, *te. 1. p. 2. lib. 3. c. 18. vers.* *Vnde* *peccat* *Vega* 2. *tom. Summa* c. 129. *caſu* 90. *Corradus* in *functio* *caſum*, 1. p. q. in *30.1. Azor* 2. *tratt. infirmitate*, *moral.* lib. 11. c. 1. 6. 4. 5. & 6. *Lud. Lopez* 1. *infractorum conscientia*, c. 8. *col.* 3. *vers.* *Votare religiosum*. *Suarez* *tom. 2. de relig. tract. de vot. lib. 3. c. 5. & n. 3. *rique ad finem* *Manuel* 2. *tom. Summa* c. 89. v. 3. *Leonardus lib. 2. de infirmitate*, c. 40. *dub. 10. n. 7. 1. Sayro* in *clavis regiae lib. 6. c. 15. n. 22*. Et loquens de impuberibus docet optimè *D. Thomas* 2. 2. q. 88. a. 9. in *fine corp. Acque Suarez* *loco allegato* expresse loquuntur de religiosis, & qui-
busunque alii subditus.***

7 Nec fas est, vt huicmodi vota non obligent, dum superior non contradicat, fore vt contradicentes, i. voti con-
scientia est, & quamvis subditus imperfecte agere contra
regulam iubentem omnia vota aperiunt superiori, si id non
operari, obligat adhuc votum. Quia eti imperficitio illa
in actu vocationis inscio superiori, aut in non aperiendo il-
lud, committatur, nullatenus adest in voti executione,
ne cad imperfectionem illam obligat. Nec voluntas illa
superioris præsupponit ad contradicendum executioni
voti, est facis. Quia dum de facto non contradic, non est
ablatum votum, nec materia interdicta. Sic docet *Suarez*
ed. lib. 3. c. 6. n. 8. iunctio n. 5. ad fin.

8 Secunda conclusio. Si vota horum subditorum sint de
rebus, quæ in suis constitutionibus aut præcepto prælati
interdictæ sunt, non sunt statim valida, nec obligantia,
donec superior consensu præsterit: quare in humilio-
divitis intelligetur conditio affirmativa. Si superior con-
senserit, v. g. religiosi votum peregrinationem, cum ta-
men ablique licentia clauso egredi nequeat, aut votum
aliqua abfinitate opera, que fieri inconsumto superiore
regula vetat, ea vota non obligant, donec superior facul-
tatem concedat. Ratio est, quia cum materia sit interdi-
cta, non est apta voti materia, donec secedat superioris
licentia ad illam implendam: illo autem accedit eti-
cita. Ergo vñque non obligant, aut extime obliga-
bunt. Et ideo hanc iuuentur *Innocentius*, *Ioan. Andreæ*, *An-
tonius*, *Abbas*, *Hofstiensis*, *Anchranus*, *Cardinalis*, *Anianus*, *Hen-
ricus*, *Caietanus* in *Summa*, & art. 8. *dub. 1. vers.* ad evidenter
huius. *Ahnenus*, *Soros* *edem* *col. 7. vers.* *Ad sensum ignor. Sy-
läus*, *Tabiens*, *Nauarrus* n. 67. *Ondanus*, *Armillia* n. 7. *Alezor*,
Toledo, *Angles* *concl. 1. Aragon* *concl. 1. Leonardus* n. 72. *Azor*
q. 6. *Petrus de Ledesma* *dicit* 4. *Lud. Lopez*, *Sayro* n. 20. *Manu-
el* n. 6. *cos allegati*. *Suarez* *to. 2. de religione*, *tratt. de vot. lib. 3.* c. 6. n. 9.

9 Sed dubium est, ap conclusio hoc intelligatur de solis
rebus, que non absoluuntur interdicuntur in regula, sed quo-
ad solum modum, quia, numerū, interdicti eas ablique
licentia fieri. Et quidem Doctores n. precepit, relati viden-
tur de interdictis viro modo intelligendi, cum ab-
solue loquuntur de interdictis. Arqui confat eos non
intelligere de interdictis, cō quod sint mala, ut de inter-
dictis legale ecclesiastica: quia neutra possunt esse
apta voti materia. Ergo intelligunt de interdictis per re-
gulam, aut superioris præceptum. Et *Soros* *lib. 7. de infirmitate*,
q. 3. a. 1. *col. 7. vers.* *ad sensum ignor.* loquuntur generaliter de
interdictis per constitutions, & col. 8. *vers.* *De viro quoque au-*
tem, *opponit* qualiter res prohibita possit esse materia voti.
Summa Th. Sanchez pars II.

10 t. cū sit mala. Et respondet his verbis, *Quando res est interdicta, quia per se mala, votum illius inquinat est: quando vero tantum est mala, quia prohibita, potest sub dispensatione conditio esse materia voti*. Et clarus *Leonardus lib. 2. de iustitia*, c. 40. *dub. 10. n. 7. 2. vbi* *hac ait*: *Si vobis aliquid regale contrarium, votare ea hora in templo, quia iuxta regulam debet: est in cubiculo, tenet se per licentiam*. Et potest probari, quarta-
tio tradita n. precepit, militat etiam in hoc casu, cū simili-
ter etiam in hoc casu intelligatur tacta conditio. Si su-
perior consenserit, & ea polta est licita materia. Arque confirmatur, quia nulla apta discutimis ratio potest tra-
di inter materia virorum modo interdictam, cū in neutrō sita vota, ablique superioris licentia, & illa acce-
denti, sit in vitroque apta. Arque probabilis existimare votum de re absoluto inter-
dicta per regulam, nullatenus obligare, sed esse irriter:
præterquam in casu speciali, in quo secundum pruden-
tiam, attenit circumstantias concurrentibus, iudicatur manus Dei obsequium, vt dispensatione in regula fa-
cta per prælatum. Ratio autem est, quia latum est discri-
men inter virumque prohibendi modum: quando enim regula non prohibet absolute opus, sed tantum interdictum fieri ablique licentia, illa licentia nec dicitur dispen-
satio, nec relaxatio regula, sed portus executio eius, pos-
sito modo in capitulo ad excequendum opus: & ideo ser-
uato eo modo actus est simpliciter melior, & nullo mo-
do à regula devians. At quando prohibet absolute opus,
est melius conformari regule, loquendo regulariter,
quam petere illius relaxationem, seu dispensationem &
prælato: & ideo dispensationes sunt valde odiosæ, &
strictissimi iuris, qd quod diuine communie concedunt di-
vidunt facultatem. Nec obstat quod obicit *Valentia*, (vt ex ipso retulimus, 4.) nempe, actus contraregular non
obligantem ad culpam, non definire est formaliter vir-
tuum, ac proinde esse aptam voti materiali, quia esti
non definat esse virtutis, quarecumque virtutum opponit
vulnerib, ut definit esse talis, quatenus virtutum dicit
quid melius est: quod ad voti valorem exigunt. Et
ideo hanc sententiam fertur tenuisse *Vistoriam*, & tenet
aliqui docti neoterici, quos ratiō nomine referunt & sequi-
taris probans *Suarez* *to. 2. de relig. tract. de vot. lib. 3. c. 6. n. 9. vsq. ad 22.*

Arque idem dicere, quando prohibita absoluuntur est
per solus superioris præceptum. Quia si contraenuntur,
dum præceptum non relaxatur, & melius est subdito ob-
temperare iusto superioris præcepto, quam relaxationem illius
procure: & hoc quidem intelligo, dum iusta illius
præcepti causa durat: & superior est ita prudens & timo-
ratus, vt præ oculis soleat in suis præceptis habere maius
Dei obsequium.

Vrum autem interdicenti Pontifice transitum ad re-
ligionem fratribus, vrum illius transitus valeat, dicimus c. 33. n. 3.

Ruris est difficultas, an idem dicendum sit de votis
realibus emissa à religiosis, & ab aliis subditis ablique li-
centia superioris, an illa fuerit mala, & sic non sit necessaria
petere licentiam: vt eleemosynam votare. Et qui-
dem si subdit illi habeant ex vi munera administratio
nem bonorum, vt habent prælati religiosi, apertum est
votum illorum de eleemosynâ ergoanda esse validum,
nece includere conditionem affirmativam. Si superior
consenserit, sed foliat votum negatiuum, Nisi superior contradic-
xit. Si autem eleemosynâ excederit facultatem quam
habent, valebit quidem votum, dummodo superior con-
sentiat. Sicut contingit in aliis votis de rebus prohibitis.
Quia in hoc etiū solus modus interdictus, nempe, vt
non sit ablique licentia. Quia bene docet *Suarez* *to. 2. de relig. tract. de vot. lib. 3. c. 7. n. 3.*

Sicut autem sit priuatus religiosus eleemosynam votans, 14
& votans de rebus in ylum libi à superiori concessis, vo-
lens parcius illis viri, vt eleemosynâ largiatur, valebit qui-
dem votū, si superior licentiam concederit. Sicut diximus
in votis de alijs rebus interdictis. Quia talis eleemosynâ
non

non dedecet statum religiosum, nec est de re illicita, sed licita quidem, sub conditione racita, que ibi ineluditur. Si superior conseruit. Quod erat bene tradit Suarez cod. 6.7.n.5. Atque idem feret ait n.6. applicandum vxoribus, filiis familiis & seruis: nam vorum reale horum de bonis, quorum liberata administrationem habent, validum erit. Ut si xator habeat paraphera, (intellige in locis, vbi ob speciale legem non interdictum illi administratio paraphernorum, ut interdictum in hoc Castella regno) vel si filius habeat castrenſia, vel quasi: vel seruus aliquid proprius pacto initio cum domino. Quoniam placent, addo tamen in his caibus uxoris, serui & filiis familiis, non intelligi conditionem affirmatiuam. Si superior conseruit. Quia ad eam dispositionem, nulla indigent licentia. Nec in eo voto filiis familiis & seruis, intelligitur etiam conditione negativa. Nisi superior contradixerit, sed summa vota omnino absoluta, intelligi, si filius familiis si pribus: quia huiusmodi vota nequeunt a parte aut domino irritari. Ut in locis specialibus de votis horum dicimus inferius.

15 Tota autem difficultas est, quando vorum eleemosyna est de rebus, quarum hi administrationem nullam habent. Ut si religiosus vocat eleemosynam de rebus conuentus Suarez cod. 7.m.5. dicit regulariter vorum esse impertinens, & ad illi obligare, fecit in speciali casu, vbi grauis occurrit necessitas, quam ratio dictaret esse aperiendam superiori: ex tanta calamitate talis vorum esse imprudens, & non obligare. Quia non tam est de eleemosyna facienda, quam de superiori monendo, ut eleemosynam faciat: quod regulariter non expedit. Et statim n.6 ait tandem de doctrina ad uxores, filios & seruos applicandam esse, quando de bonis viri, patris aut serui eleemosynam promittunt.

16 At hoc non caret difficultate. Quia promissio facti alieni obligat attento iure canonico, & regio, & in foro conscientiae, & intelligitur, ut obligari ad procurandum bona fide, ut alterius cuius potestate est id factum, id exequatur. Ut late probauit I.i. de matrim. disp. 24. an.7. vique ad 11. At si esset ita & impertinens promissio, non obligaret regulariter. Ergo potius dicendum est, regulam esse, ut sit inulta & valida promissio, & prudentia confusa: ac consequenter idem in voto dicendum est. Et ideo credo vbi non confitetur fuisse de intentione videntis, elargiri eam eleemosynam inconsulto superiori, intelligendum esse vorum, prout ius interpretatur similem promissionem homini factam, & ita in ista illius esse regulariter validum: obligare quod ad procurandum licentiam illius eleemosyna facienda. Nec hoc est monere superiorum, ut elargiantur, sed cum debita submissione procurare illam eleemosynam erogari, perit licentia. Nec hoc dedecet statum religiosum. At si in causa particulari, atentis circumstantibus concurrentibus quantitatibus promissio, & superioris, & ita illius indicetur imprudens & impertinens ea petitor, non obligare voto.

17 Tertia conclusio. Satis est taciturnitas superioris videntis rem illam interdictam à subdito fieri, & non contradicentis, ut subditus possit rem illam exequi: & ita ad exequendum id voto, fatus est hinc tacitus conseruit. Quia taciturnitas est quaedam tacita operis illius exequendi licentia, dum superior ipse non contradixerit. Quia tamen in re ad se spectant, nec sibi noxia, consentire videatur. Reg. Qui tacet, de reg. ura, in 6. At concedere licentiam illius opus exequendi speclar ad superiore: nec hoc est sibi noxiun, ut explicabimus c.27.nu.vt. vbi & dicimus quomodo hoc intelligatur. Ergo iure optime potest subditus presumere licentiam operis exequendi, dum superior non contradixerit. Et ita docent Inno. Script. n.3. vers. Sed nobis de voto, & ibi Ioan. And. & Hosten. n.7. Cardin. 6.9.11. Greg. Lopez l.3.7. De edat. 8.8. partit. 1. Turrec. c. Sun. quedam, 17. q.1.nu.5. fine. Valentia 2.2. disp. 6.9.6. punto 6.9.1. fine. Sayro in claus regal. 6.6.5. m.20. fine. Quod tamen intelligendum est, quando superior poterat commode proliberari: alias non erit licentia, sed mera permissione, quae non

excludat. Sic latius explicabimus l.7. huius tract. agentes quando haec taciturnitas superioris excludit religiosum de rebus aliquibus absque expressa superioris licentia disponent. An vero haec taciturnitas cognito voto conseruit quoque eius approbatio, & licentia ad illud, dicimus c. 27. an.45. Limitat autem Valencia, ut intelligatur, quando res illa per regulam interdicta non est maior bono oblatans: nec regula obligat ad peccatum. At limitationem non intelligo, quia si regula obligans sub peccato non interdictum simpliciter fieri, sed tantum ne sit absque licentia, sat est ad culpam evitandam haec licentia tacita: cum eam iudicemus legitimam ad dilipendendum de aliqua re, cum tamen id sine licentia fieri, est contra paupertatis votum. Si autem rem simpliciter interdicatur, votum diximus n.10. esse irritum. Atque sat est ratio abitionem de futuro probabiliter praesumptam ad id votum exequendum, tradunt Sylvestr. V. Votum, 3. q.3. ad fin. & Greg. Lopez ead. l.3. ad finem. Quod quando sit intelligendum, trademus agentes de voto paupertatis, vbi disputabimus, quando ea sufficiat ut licet religiosus de aliqua re disponat.

Ex his deductum primò, subdum emittemus vota de rebus his fibi prohibitis non petitia prius superioris licentia, minimè peccare. Quia in huiusmodi votis intelligitur tacita conditio, Si superior dederit licentiam, ut diximus n.8. at illa accedent est materia illa ad votum apta. Et sic tradunt D. Thom. 2.2. q.88. a.8. ad 4. Turrec. c. Sun. quedam, 17. q.1.nu.11. Greg. Lopez l.3. ad finit. 8. partit. 1. Sotus lib. 7. de infit. 9.3. art. 1. dub. 3. col. 8. vers. De vitrore autem, & in solut. ad plumbum. Sylvestr. V. Votum, 3. q.7. Toscana v. Votum, 5. q.4.5. Nauar. Summa Latina & Hispana, c.12. n.6.7. Sayro in claus regia, lib. 6.6.5. n.20. fine. Manuel lib. 2. Sunne. 8.9.3. Vega 2.10. Sayro in claus regia, lib. 12. caſa 90. Quod tamen intelligendum est, nisi quando materia sit est interdicta absolute per regulam, aut preceptum superioris, ut sit in ipsa voti materia, iuxta dicta n.10. & 11. tunc enim est culpa venialis. Quia promittitur materia contra consilium, & quae maius donum impedit, & sic est inepita voto.

Secundò deductum, si quis ius videntis aliquid, regula 19 aut precepto superioris fibi interdictum, ut intendere superiori inconsulto illud exequi, votum esse proflus irritum. Quia aeternus ea materia est apta voto, quatenus tacite imbibit conditionem, si superior conseruit. Ut diximus n.8. Ergo quando expressa videntis intentione est confessus excluditur, et in voto inepita, ac proinde votum prioris irritum. Atque ita docent Leonardus lib. 2. de infit. 4. o. dub. 10. nu.72. Ascor. tom. 1. infit. moral. lib. 11. c. 16. 4.5. fine. Suarez. tom. 2. de religione, tract. de voto, lib. 3. c. 6.9.7.

Tertiò deductum, quod lenitendum sit de subdito im- 20 plente votum, postquam illud superior irritauit. Quidam cum peccare sentiunt: et quod votum implear contra superioris voluntatem. Ita Anglos floribus 2. p.9. vna de voto, art. 7. diff. 5. in 2. conlus. Manuel lib. 2. de infit. 10. art. 7. dub. 10. nu.72. Ascor. tom. 1. infit. moral. lib. 11. c. 16. 4.5. fine. Suarez. tom. 2. de religione, tract. de voto, lib. 3. c. 6.9.7.

Refrigerio quid lenitendum sit de subdito im- 21 plente votum, postquam illud superior irritauit. Quidam cum peccare sentiunt: et quod votum implear contra superioris voluntatem. Ita Anglos floribus 2. p.9. vna de voto, art. 7. diff. 5. in 2. conlus. Manuel lib. 2. de infit. 10. art. 7. dub. 10. nu.72. Ascor. tom. 1. infit. moral. lib. 11. c. 16. 4.5. fine. Suarez. tom. 2. de religione, tract. de voto, lib. 3. c. 6.9.7.

omnia

omnia huiusmodi subditorum vota, siue de rebus prohibitis, siue de concessis emilia, nec esse absoluto obligatoria, nec ipso facto irrita, sed medio modo se habere: obligant enim quando sunt de rebus prohibitis, itante conditione. Si superiori placuerit: & quando sunt de rebus licitis, stante conditione. Nisi superior contraxerit. Et ideo dicunt Caiet. in Summa, v. Votum, 6. de quatuor conditionibus ex parte videntis, § Imperfici autem etiam, vbi de imperfectione ratione subiectio est. Armilla v. 7. Suarez. 10.2. derelig. tract. de voto, lib. 3. c. 6.9.7.

22 Denum ad contraria argumenta proposita nu.4. respondetur. Ad primum, dic monachum non in suam voluntatem in praelatum transtulisse, quia in multis, nec a superiori, nec a regula interdictis, si sunt arbitrii, quamvis dependent a superioris voluntate, & sic non est votum de profus aliena absque dominii conseru. & codem modo de subiectio in pippener erga parentes & tutores, dicendum est. Ad secundum, confat ex dictis n.10. fine. Ad argumenta n.5. proposita respondetur. Ad primum dic intelligentum D. Basiliu co. e. Monach., quatenus ait non licere monacho vovere, quando vorum est de tali abstinentia, quia alii religiosi est (candidi iusti anfa. Vi explicitant Glossa finalis ibi, & Inno. Ioan. Andreas, Abba, & Hosten. Antonius, Anchis, Cardinalis, Anania, Henricus vbi citati sunt n.6. Ad secundum negatur antecedens. Ad tertium negatur consequentia. Quia eti religiosi perfecto extinguat vota ante emissa, siue tanquam mortis quedam spiritualis, siue quia iure humano id habet: avota postea facta non est cur dirimit. Ad quartum, dic confit. D. Thom. dixit ea vota non esse firma, & non dixit esse irrita. Quia sentit reuera esse valida, ar non habere omnimodum firmitatem, qui habent tacitam conditionem pendente a superioris voluntate. Ad quintum dic ex eo loco nil colligi contra nostram sententiam. Quia ibi solum dicitur contradicentibus superioribus fieri irritum votum: & audiendibus, ac tacitibus obligare. Quid autem si nec audiendibus votum, nec contradicentibus, ibi non explicatur. Et ita non valet argumentum deductum ab auctoritate negativa.

SUMMARIUM.

Quando superior voti ignorans denegat illius implendi licentiam, non est voto irritationem.

Qui voti non a superiori aut regula interdictum, tenetur petere illum implendi licentiam, nu. 2. Et ibi, quid se non petita votum impedit.

Quid si votus intendit se obligare ad petendam licentiam, nu. 2.

Quid si tempore voti videntis erat materia prohibitio, & postea superante, nu. 2. & ibi, quid si votus ignorabat licentiam esse necessariam.

Quid si tempore voti materia erat a superiori votata, & subdum id latet, n.27. & ibi, an in hoc casu, & si explicatur in procedere si votum irritum.

An quando subdum tenetur petere licentiam, tenetur aprire votum?

Referit quidam Jenitonia, n.28.

Expliquerunt sententia Auditor. n.29.

Quid si intentio videntis sit illud manifestare superiori, n.30.

At iuri si petere manifestum est, quid si votum erat aliquid tempore, aut videntis ad complendum, n.31. Quid quando superius occupat subditum, est votum irritum nequeat, n.33.

Quid in promissione humanum, n.34.

An si praelatus voti concurrit interdicta materialium, aut implendi licentiam denegat, concurrit illud irritare, n.35. Et ibi, an concurrit irritare, si superior subdum votum contra votum, Poff. n.35. inuenies summarii quae defiderantur.

QVASTIO II. An quando religiosi, & alii subditi do-

minantur alterius potestati, emovere votum ei interdicta, & ita fitmitas illius penderit a superioris licentia, teneantur eam petere, ac superiori manifestare votum. Quia in rei apud omnes est compertum, nullatenus esse voti irritationem, quando praelatus voti ignorans, peritam licentiam illius exequendi denegat. Quia irritatio, sicut quilibet ailius actus voluntarius, non habet voluntate, hec autem non fertur in obiectum omnino incognitum. Et ita docent Caiet. 2. q.88. art. 8. diff. 1. conlus. 1. Sayro in claus regia, lib. 6.6.5. n.20. fine. Idem dicendum est. Suarez. 10.2. derelig. tract. de voto, lib. 3. c. 6.9.7. Et aliquantulum confusè dicunt idem Manuel 2. tom. Summa, c. 89. n.3. & Vega 2.10. Sunne. c. 129. caſa 90. qui duo bene limigant, nisi quando subdito votum, intendere se obligare non obstante futura praelati prohibitione: tunc enim ea sequentur subditus petere licentiam. Quia tunc confitetur virtute, & tacite se obligare ad perendam licentiam, secuta prohibitione. Similiter non tenetur eam licentiam petere, quando tempore voti credebat subdum eam licentiam non esse necessariam. Quia obligatio eius perinde a oritur extacta videntis voluntate; ignorantia autem tollit voluntarium. Ecce docet Suarez. codem nu.13. Quia ratio aperte idem probat, siue fit ignorantia positiva, id est,

Summa Th. Sanchez pars II.

Bbb 3 et rot. 3

erroris sit merè negativa, quia scilicet illum voventem profus latebat nec esset illius licentia. Et ita utroque causa est idem dicendum.

- 27 Secundum dicitur, si fortior non teneri eam licentiam petere, quando tempore voti materia erat prohibita, at prohibito voventem latebat. Quia iam ad eam ignorantia licentia illius necessaria. Et confit ex dictis n. præced. At dubium potest esse, an in hoc casu, & in explicatis n. præcedentibus, ut profus votum iritum. Eprimò quando tempore voti materia non erat interdicta, & postea supereruit prohibitus, dicendū est, id votum adhuc valere. Quia ea prohibitus materie facta a superiori in suo voti, non censetur illius irritatio. Iuxta dicta n. 32. Erat docentes solares esse voti suspensioem, dum prohibito illud durat, atque ea cessante obligare votum, Aragon 2.2.q. 88. a.8.dub.1.concl.3.Leonard.lib.2.de iustitia, a.8.dub.10.n.72. Sayo in clavis regia. 6. & n. 51. Manuel & Vega precepit allegati. Corradus in suis responsis p. 9-301. Quod quidem intelligendum est cum limitatione, quam n. 31 apponimus: & an hoc procedat etiam quando superior non potest vere irritare: & quando non interdicunt materiam, sed occupant subditum, tempore quo votum implete debebat, dicimus n. 33. Quando autem tempore voti materia erat interdicta, idque latebat voventem, existim vatum esse profus iritum, ac nullam inducere obligationem. Ratio est, quia id votum est de re ingrata Deo, virgo que vetita est, nisi tacite includatur conditio. Si superior coenferret. At ratione ignorantiae ea ceditio non includitur, alia teneat ut licentiam implendi petere. Ergo id votum est iritum. Erat docent Aragon, Manuel n. 2. Sayo, Vega, Corradus n. præcepit relati. Quod quidem limitant Manuel & Vega sibi. nisi votum crederet fore, vt codem voto se ligaret consilii illius prohibitionis. Cui limitatione furent Aragon, Sayo & Corradus ibid. dum eam rationem redditum, quia illa prohibitionis nosset, non vovent. Sed haec limitatio non placet, ex dictis hoc lib. 4.c. 2. vbi probauimus ad inducendam obligationem, vel ab ea eximendū, non sufficiens spectari quid vovent faceret, aut non faceret si sciret, sed oportet aliquem actum latenter virtutem de presenti esse, quo velut aut nolit cum illa circumstantia quam postea nouit, vovent, vt ibiliatis explicui. Quare nili hec voluntas virtualis vovent, etiam si sciret esse prohibitus, sit in vovent tempore voti, id votum penitus non obligabit. Cuius ratio legitima est, quam tradidimus, & quod ratione ignorantiae non insit conditio necessaria, ut eam materia sit apta votu.

- 28 Punctus autem difficultus est perit, an quando subditus iuxta dicta teneri petere licentiam exequendi illius operis promissi, teneat etiam superiori licentiam denegari explicare se votu strictum esse. Affirmant aliqui. Quia teneat petere licentiam implendi, & quantum in se est, ad operam suam adhibere. Ergo teneat ad hoc medium, quod est certus: quippe facilis superior voti consensu licentiam coedet, quam forte ideo negat, quod votignarus sit. Erat hoc sufficere Cartae Summa, y. Forum, c. de conditionibus quatuor ex parte voventis, §. Imperfictio autem etatis. Atque id dicentes rursum, & regulariter amplectendum, idem n. 2.2.q.88.art.8.dub.2.fin. Ererent etiam Armillay. Votum, n. 7. Sotus 1.7.de iustitia, q. 3.4.col.8. vers. At verius. Angles fortibus 2.9.q.vn.devoto, a.7.dicte.2. Graffii 1.4.col.12.7.n.2. Aragon 2.2.q.88 art.8.4.8.4. concl.1. Valencia 2.2.dic.6.9. yndio 6.9.1. Leonardus lib.2.2. infit. c. 40.dub.10.n.72. Sayo in clavis regia 1.6.c.5.m.20. Manuel 2.40. Summae 8.9.n.5. Azor 1.1. inst. moral.lib.11.6.16. q.6. Corradus in suis responsis 1.9.302. Et hoc dicit esse tenuit Tiberianus. Votum, n. 5.q.4. ad finem: idem dicentes consultus Lud. Lopez 1. p. introductorye conscientie, c. 8. §. Virum quando.

- 29 Ceterum quamus predicta sententia sit fatis probabilis, existimo contraria esse probabilem, nempe, quamus ut votum maneat vere irritatum, cuiusque obligatio omnino extinguitur, desideretur notitia voti in ulti- penote irritanti, ut ut eius obligatio suspensa maneat, &

excusat subditus ab eius executione, dū sibi denegatur, fatis est ut tacito votu licentiam exequendi operis promissi petat. Probatur, quia votum solum obligatur ad impletandam conditionem inclusam in votu, & quia posita manet validum totum votum: id enim dum taxat clauditur virtute in voluntate promisceti. At hanc laris impletetur licentiam tacito votu: quia conditio subintellec-tā in votu, ca est, si superior permisit. Ergo ad nū amplius teneat. Et confirmatur, quia vovent non teneret efficere totum quod in se est, quod votum implete, sed id solum, ad quod faltem tacitū, & virtute, se affixius per votum. At vovent tem interdictam, non subinde se obligavit ad detegendum votū superiori, sed ad solam licentiam petendam: quod volex confit, quod in voluntate promittendi non includitur virtute voluntas obligandū ad omne medium conferens ut res promissa sit apta voti materia, sed ad media communia, & natura sua sufficiencia ad id, quale est, petere exequendi licentiam, etiam tacito votu. Erat hanc sententiam tuentur Caiet. 2.2.q. 88 art.8.dub.2.8. Ad hoc dicitur. Nauar. Summa c.12. n. 69. Palacios 4.4.8. dicte 5.col.20. paulo ante vers. Unde collige fol. 87.2. Suarez 2.2. derig. tract. devoto, lib.3.c.6.n.15 & duplis seq. Petrus de Lada 2.10. Summa, tract. 10.6.7.dub.1. in dicto 6. Canis, quem refutat dicens hoc esse probabile, Lud. Lopez, allegatus precepit & fatis id probable reputare Aragon, Tiberiana & Valencia relati nuprædicti. dum oppositam sententiam solū tamquam tutio emplacuntur.

Quare ut teneat manifeste votum, est opus ex 30 prefia voventis intentione, qua ad manifestandum se obligari. Ut bene tradunt Caiet. ed. dub. 2. vers. ad hoc dicitur, in fine: & Suarez n. 15. initio. Ne sufficit ad eam intentionem tempore voti, illud manifestandi superioris est, oportet ad eam expressum illam se obligandi intentionem. Ut ex vitro auctore colligatur expreſſe, dum dicant expressam intentionem se obligandi exigere. Quia solum propositum, quale est intentio illa, nullas vires obligandi habet. Quod si dubius sit vovent, an habuerit quoque intentionem se obligandi ad propositum hoc manifestandivit, iudicandum est vñ obligatur. Quod colligitur ex Suarez no. 15. fin. vñ ait in dubio huius intentionis interpretandum esse votum cum minimō onere: iuxtagalum texus. Sist. filialium, 10.9. ff. de verbis obligat. Item quia tunc nulla possit est pro obligatione voti ad hoc unus, sed tota est pro voluntatis libertate, cum sola manifestandi intentio nullam obligationem fecerit afferat. Ergo in hoc dubio prior est conditio voluntatis suam libertatem possident.

Non tamen fatis est, subditum semel petuisse tacito votu licentiam operis promissi, teneat etiam superiori licentiam denegari explicare se votu strictum esse. Affirmant aliqui. Quia teneat petere licentiam implendi, & quantum in se est, ad operam suam adhibere. Ergo teneat ad hoc medium, quod est certus: quippe facilis superior voti consensu licentiam coedet, quam forte ideo negat, quod votignarus sit. Erat hoc sufficere Cartae Summa, y. Forum, c. de conditionibus quatuor ex parte voventis, §. Imperfictio autem etatis. Atque id dicentes rursum, & regulariter amplectendum, idem n. 2.2.q.88.art.8.dub.2.fin. Ererent etiam Armillay. Votum, n. 7. Sotus 1.7.de iustitia, q. 3.4.col.8. vers. At verius. Angles fortibus 2.9.q.vn.devoto, a.7.dicte.2. Graffii 1.4.col.12.7.n.2. Aragon 2.2.q.88 art.8.4.8.4. concl.1. Valencia 2.2.dic.6.9. yndio 6.9.1. Leonardus lib.2.2. infit. c. 40.dub.10.n.72. Sayo in clavis regia 1.6.c.5.m.20. Manuel 2.40. Summae 8.9.n.5. Azor 1.1. inst. moral.lib.11.6.16. q.6. Corradus in suis responsis 1.9.302. Et hoc dicit esse tenuit Tiberianus. Votum, n. 5.q.4. ad finem: idem dicentes consultus Lud. Lopez 1. p. introductorye conscientie, c. 8. §. Virum quando.

enim fatis est, ut illa materia promissa sit apta votu emit-

tendo. Item quia cum tunc materia sit absolutē interdicta, non obligat amplius votum, non quidem per ipsius irritationem; hec enim non est, nisi votu cognito: sed per materiae subtraditionem. Quippe n. 11. probauimus votum de te absoluere per superiorē interdicta, esse iterum defectu materiae apta votu. At quando materia de finit esse apta, cessat quoque voti obligatio. At contrarium multis rationibus probau lib. 9. de matrim. disp. 43. n. 8. & præci-pū quod prohibito illa non sit perpetua, sed duranti subiunctione illi superiori. Ern. quoque idem approbo, nisi concurrant quæ dixim. 11. ut prohibito illa censetur maceriat vota auferre. Cum enim doctrina sit respectu omnium superiorum habentia potestate dominatiam, multi illorum sunt imprudentissimi, & pessimis motibus inibit, ut merito credi possit per eorum prohibi-tionem non irritantem votum, minime auferri votum, defectu materiae, & ita sola est suspensio pro illius subse-tionis tempore.

32 Monerunt tamen dicta n. præced. circa obligationem iterum petendam licentiam, & dicta n. 27. circa obligationem implendi voti, cessant superioris prohibitione, in-telligi, nisi votum illatim tempore, tunc cum transacto obligationis illius tempore, non est opus noua licen-tia petenda, nec cessant superioris prohibitione obligari. Quia ex tunc est probatu obligeari, non quidem per voti irritationem, sed quia eius obligatio erat tempori illi annexa, v.g. votu re reiunare vigilia corporis Christi, & vir prohibuit illi ieſum in se voto, aut antea prohibuerat, & licentiam petram ab tacito votu stricto denegavit, non teneat amplius eo voto, & sic nec iritare petere licen-tiam. Quia denegata est, & prohibito duravit toto obli-gationis tempore, & ex transacto cessat obligatio voti. Quod bene docet Suarez ed. tract. devoto 1.6.c.7.n.15. At si intra eandem diem, nondum violat ieſum, aut si erat votum peregrinationis allatum tempore, ut Romanus in anno iubilei, remanenti intra eundem annum sufficientem tempore spacio ad peregrinationem illam commode peragendam, superior concedet licentiam, aut prohibi-tionem auferret, obligabit votum, utpote quod tantum erat fulsuspensum, nec tempus obligationis eius transferat. Suarez autem ed. n. 15. apponens hanc limitationem, dicit votum obligari pro determinato tempore, vel actu, & pro illo denegari facultas, non oportet iterum petere, cu quod tunc extinguitur votum. At posteriorē illius dismissionis partem, nempe, aut pro determinato actu, non intelligo. Quia si ille auctus sit allatus tempori, vrie-jum certe diei, in illius honore, coincidit cum priori: si autem non sit allatus tempori illi, sed apposuit ei-terum votum ut non differat votum, seu viterminus quo obli-gari ad implendum, exstimo per illam prohibitionem superioris in se voto, non existit voti obligationem, sed suspen-di, & ita non peccat subditus ea die non ieſum, at teneat altera ieſum, quando concedetur licen-tia, aut prohibito cessari; at que adeo est obligatio petenda iterum licentiam opportuno tempore. Quia sicut superuenient morbo illa die, aut alio iusto impedimento, non cessaret votum, sed transierit obligatio, tan-quam diei non alligata, ad alteram diem, in qua id impe-dimentum cesset, & hoc exsuffiat a secula culpan non impli-cata die: ita contingit posita dicta obligatione prelati, aut denegatione licentiae: cum haec tantum sine iuthum non implenda die impedimentum.

33 Atque idem inteligo, quando superior non prohibet materiam voti, sed eius in se, occupat subditum tempore, quo necessario erat votum impleturus non enim tenebit subditus ad votum ei manifestandum, sed si votum erat incompatibilis cum illa occupatione, exculpabit a transgressione subditus; & si erat illi temporaliter allatum votum, cessabit omnino votum. Sicut diximus contingere, quando supererit prohibito superioris. Quia occu-patio illa est quedam prohibito operis cum illa incom-patibilis. Atque hoc non tantum est verum, quando fa-

perior occupans habet potestatem dominari suam, qua irri-tare potest vota: sed qualemcumque superioritatem ha-beat, quia possit suspendere votum praeditans subiectio-ni. Quia eidem effatio: & sic aperte lentire videntur qui hoc sustinent in potestatis potestate dominataria irri-tare: tunc enim prohibiti horum non est irritatio, sed quadam suspensiō, & quod votum ignorant, ac subinde non potest esse illius irritatio.

Imò idem quod de votu diximus: habet etiam locum in promissionibus humanis. Vt si religiosus promisit aliquid quidquam, ad quod licentia superioris opus est, non ten-tetur promissio superiori aperte, nisi ad id se expressè obligari, sed factis est licentiam tui promissa exequenda petere. Quia eadem profusa ratio militat. Et ita docet Suarez 2.2. derig. tract. devoto 1.6.c.6.n.16. fine. At si in votu diximus esse tunc obligationem iterum petendam licen-tiam tempore opportunno, nisi transactam in tempus, cui alligatum erat, ita ob eandem rationem est idem in his promissionibus humanis dicendum.

Tandem dubitatur, an prelatus voti memor, & qui-
cunque aliis superiori gaudiis potestare vere irritandi, censetur illius erit irritare, si materiali voti prohibeat? De haec latius eg. lib. 9. de matrim. disp. 43. art. 9. sive in finem, vbi n. 9. proposuit probant hoc non esse irritare, & n. vlt. solvi. Ern. 10. sic distinguendum censui, si illa mate-riae prohibito fuit in perpetuum, ut prelatus, aut ille alter superior dicere. Nolo ut ex quibus est irritatio fecis si non ita absolute explicet suam voluntatem, sed dicat, Nolo ut pro non exequatur (quod vulgo dicitur, decido por agor,) cune enim est solus suspensio. Quare si votum illud non fit onus temporis, tenebitur subditus eo tempore transacto votum implere, si fit de re peccata, aut licen-tiam implendi petere, si de re interdicta sit. Si autem sit onus temporis, non tenebitur amplius ad votum, nisi in tra-simpli tempore superiori licentiam cedat. Iuxta dicta n. 32. Quod si superior factio ipso veniat contra sub-ditum votum, quod irritare potest, memori voti illius, aut si inveniatur, admonitus, & actu illo momentaneo frangi debet a subdito, parendo precepto superioris, censetur non irritatio voti, sed suspensio pro illa vice, si votum ha-beat tractam successiōnem. Ut hinc fecerat copiam vxori voventia, castitas quoad petitionem & redditionem debet, & mox voti memor debitum petat, erit suspensio pro illa vice, & video vxori pro illa non peccat, hinc ut peccat reuocando absque causa legitima voluntatem, inuenit peccatum. Quae omnia latius eo loco probauit.

S V M M A R I V M.

An Episcopi validē vovent religionem, aut renunciare episcopatu, & id votum obligat ad petendam licentiam, temel & iuramento. Quid de votu magna peregrinationis episcoporum? Referuntur duplex sententia, n. 37. & 38.
Explicatur sententia auditoris, n. 39. & 40.
An tenet Episcopus ad exp. iuramenti peregrinationis n. 41.
Explicatur c. Magaz. de votis, n. 39.40. & c. 1.
Quid de votu eius in subdium Histeri olympanum n. 42.
Quid de votu modica peregrinationis, aut diversa manu non praedi-cantur n. 43.
An clericis simplicibus, aut beneficium habentibus, possint se votu peregrinacionis, aut aliis astringere? Et explicatur c. Non oportet, si 1. de con-servat. s. 5. n. 44.
Quid si votum eundem in subdium terre sancta emittantur n. 45.
An teneantur soleris expensis magaz. peregrinationis promissio n. 46.
An possint votare religionem n. 47.
An teneantur potest Ep. op. licentiam, ut id votum expliquerit n. 48.
An de prelati gaudiis tunc dictio ep. copia sit idem dicendum quod de Episcopu, quod vota non intendantur n. 49.
An in his casibus sit irritatio vota, quando superior irritat? Remissio, n. 50.
Quid de votis abbatarum, sue sculariarum, sue regularium, & aliorum religiosorum, uxorum, filiorum, amicorum, & servorum? Remissio, n. 51.
& ibi remissio de votis aut ep. copiatis aut beneficium emitti.

Q V A R T O V I C T I M A . An Episcopi, & quicunque alij cle-
rici beneficium habentes, possint inconfuso superiore,
votum religionis, aut quod canque alij emittere? Prima
coulu-